

RUILVERKAVELING WILLEBRINGEN: UUR VAN DE WAARHEID

... voor 129 bijkomende hectare natuur én voor de realisatie van de absoluut noodzakelijke 61 kilometer brede bufferstroken ingericht als groenblauwe dooradering van het landschap

Ruilverkaveling in cruciaal stadium voor toekomst landschap

Natuurpunt Velpe-Mene wil de problematiek van de ruilverkaveling en de kansen die deze biedt voor de versterking van de natuur en het landschap in de kijker stellen. De ruilverkaveling zal de toekomst van het landschap in de streek van Opvelp tot Meldert en van taalgrens tot de steenweg Leuven-Tienen bepalen. In het goedgekeurde structuurplan is o.m. de versterking van de natuur met 129 ha bijkomende nieuwe natuur voorzien om te komen tot robuuste eenheden. Ook zijn meer dan 61 kilometer brede bufferstroken voorzien. Dat laatste slaat op zowel natuurbuffers, erosiebuffers als schouders van holle wegen. Natuurpunt Velpe-Mene pleit ervoor om deze buffers in te richten als een

groenblauwe dooradering van het landschap met veel struweel en ruigten die dienen als een vaste natuurstructuur in het landbouwgebied. Of dit al dan niet realiteit wordt, zal grotendeels in 2019 beslist worden, want na Pasen zal de eerste officiële neerlegging van de toebedeling van de nieuwe percelen gebeuren.

De fundamentele vraag is: wordt het goedgekeurd ruilverkavelingsplan waarbij ook een plan MER (milieu-effectenrapport) hoort, al dan niet gerealiseerd. Voor Natuurpunt Velpe-Mene is het duidelijk: het ruilverkavelingsplan is goedgekeurd door de gemeenten, door het ruilverkavelingscomité en door de minister. Het was het voorwerp van een bindende milieueffectrapportage. Dit is cruciaal voor de toekomst van het landschap voor de komende decennia. Echt cruciaal.

Uitbouw van grotere natuurcomplexen

In het structuurplan is de uitbouw voorzien van o.m. volgende natuurcomplexen:

- Mene-Jordaan-Willebringenbos-Pertseveld (Willebringen, Meldert en Hoksem),
- Zegelberg-Wijtebroek-Menevallei (Kumtich en Oorbeek),
- Snoekengracht-Vondelbeek-Kop van Koutenveld (Vertrijk),
- Aardgat (Tienen),
- Molensteen-Velpevallei-Hazenbergh (Bierbeek),
- Meldertbos-Moeras van Keulen-Molenbeek (Meldert).

Hier liggen unieke kansen om nieuwe topnatuur te ontwikkelen zoals ook binnen de ruilverkaveling Hoegaarden gebeurd is voor Rosdel of binnen de ruilverkaveling Vissenaken voor Rozendaalbeekvallei-Velpevallei-Paddepoel.

*Binnen de ruilverkaveling zijn er verschillende topgebieden met orchideeën zoals Snoekengracht, Jordaanvallei, Molenstraat en Aardgat: deze topgebieden moeten voldoende gebufferd worden.
Foto Jules Robijns*

Onder: Rosdel staat synoniem voor topnatuur in Hoegaarden. Dit gebied kwam tot stand binnen ruilverkaveling Hoegaarden (2001). In de ruilverkaveling Willebringen hebben we kansen om nieuwe rosdels te maken: Zegelberg, Aardgat, Kop van Koutenveld/Vondelbeek, Pertseveld. Foto Jules Robijns

Aanzet voor versterking groenblauwe dooradering van het landschap: biodivers en attractief landschap, goed voor bijen en bestuivers, halt aan erosie en afvloeiing leemfractie.

Foto Jules Robijns

Nood aan groenblauwe dooradering van het landschap

Daarnaast moet ook ingezet worden op de versterking van de landschappelijke structuur en de klimaatbuffering. Deze buffers en de groenblauwe dooradering maken het landschap robuust. Ze zijn essentieel voor de waterbuffering en de buffering van de holle wegen, de infiltratie van water, de biodiversiteit en het behoud van de soorten van het boerenland, de bevruchting door insecten en de natuurlijke plaagbestrijding, voor de recreatie en de beleefbaarheid van het landschap.

De stad en de gemeenten spelen hierin een cruciale rol. We rekenen echt op de nieuwe gemeentebesturen om de voorziene natuurlijke en landschappelijke structuur in de ruilverkaveling ook te doen realiseren. De ruilverkaveling biedt een unieke kans om effectief tot een groenblauwe dooradering van het landschap

te komen. Het gaat om 61 km bufferstroken die volgens een beheerplan ingericht worden als vaste natuurstructuur binnen het agrarisch gebied. Ze bevatten veel struweel en ruigere stroken en in mindere mate ook overjarige grasstroken die niet jaarlijks hoeven gemaaid te worden.

Realisatie natuur in ruilverkaveling: noodzaak en dwingende plicht

De ruilverkaveling biedt een unieke kans, maar heeft ook de dwingende plicht om dit in te vullen binnen het vooropgesteld planningskader. Zo kunnen voor verschillende actoren en voor de ecosysteemdiensten van het landschap meerwaarden gerealiseerd worden. De uitbouw van de vlakvormige natuur en van de groenblauwe dooradering van het landschap met een natuurinfrastructuur dienen als contramale voor de schaalvergroting ten gevolge van de herverkaveling. Tegelijkertijd zorgen zij ervoor dat de streek aantrekkelijker, beleefbaarder en klimaatrobuster wordt. Dit realiseren en op deze schaal kan enkel nu op **dit** ogenblik binnen **deze** ruilverkaveling.

Het alternatief is immers een nog grootschaliger en eentoniger landschap zonder leven: zonder vogels, zonder insecten en bestuivers, zonder beleevingswaarde. Een landschap dat door de mensen ontvlucht wordt i.p.v. een ruimte om te genieten en thuis te zijn in een streek. Het alternatief bij het niet realiseren van het structuurplan voor de aspecten natuur en landschap is een landschap dat niet de plaats is waar we graag onze quality time doorbrengen en waar we rustig kunnen recreëren zonder lange verplaatsingen te moeten doen met grote ecologische voetafdruk. Wandelen en fietsen zijn ook een remedie voor onthaasting en ontstressing.

Deze argumenten tonen aan dat de realisatie van de voorziene natuur in de ruilverkaveling vooral ook een dwingende plicht en noodzaak is: een akte van goed beleid gericht op de

Aardgat in Tienen: een klein gebied maar absolute top dat vraagt om uit te groeien tot een groenpoort voor de stad met topnatuur en omgevend stadsrandbos. Foto Jules Robijns

toekomst en het algemeen belang. Niet realiseren nu van de natuurinfrastructuur met de buffers betekent een landschap dat bij elke regenbui tonnen leem laat afvloeien van de grootschalige plateaus naar de beken en lagergelegen gebieden.

Jordaanvallei te Honsem: Nood aan buffering om erosie tegen te gaan. Meteen winst voor de biodiversiteit. Foto Jules Robijns

De groenblauwe dooradering is als vaste natuurinfrastructuur anders dan de aanvullende stroken waarvoor een vrijwillige beheerovereenkomst geldt. Omdat ze deel uitmaken van de vaste natuurinfrastructuur dienen deze bufferstroken aan de gemeenten of aan een publieke instantie toegewezen te worden. Bij het beheer kan een samenwerking ontstaan tussen gemeenten, regionaal landschap, de agro-beheergroepen en Natuurpunt. Het Regionaal Landschap kan een inrichtings- en beheerplan maken en op de uitvoering van het beheerplan toezien. Voor de uitvoering van het beheer kan samengewerkt worden met agro-beheergroepen, terwijl Natuurpunt kan instaan voor de monitoring.

Vroente, vernatting in de vallei van de Mene: kansen voor biodiversiteit en klimaatbuffer. Foto's Jules Robijns

Toekomstbeeld Pertseveld: zeeën van marjolein en wilde bijen zoals hier op gronden in Mene-Jordaan in natuurontwikkeling.

Zondag 16 juni 2019

Erfgoed-focusactiviteit:

Hoksem met Pertseveld en de vallei van de Mene

Wandeling langs wat was, is en hopelijk zal zijn. Nieuwe Natuur in de ruilverkaveling: Hoksem, Pertseveld, Zegelberg en Wijnbroek

Afspraak: 14u00, Sint-Jan-Evangelistkerk, Bronstraat 2, Hoksem

Info: Pieter Abts, 0477 50 77 13, pieter.abts@natuurpunt.be

Zie ook: p. 9 van dit tijdschrift bij de Focusactiviteiten

Zondag 25 augustus 2019

Erfgoed-focusactiviteit:

Op het einde van de wereld rechtsaf

Fietstocht van 20 km op bonkige wegen tussen Bierbeek en Hoegaarden

Afspraak: 14u00, Sint-Hilariuskerk, Dorpsstraat, Bierbeek

Info: Pieter Abts, 0477 50 77 13, pieter.abts@natuurpunt.be

Zie ook: p. 10 van dit tijdschrift

Alle activiteiten Natuurpunt Velpe-Mene: www.velpe-mene.be
of de kalenderbijlage in dit tijdschrift.

Tot slot

Het structuurplan en het plan MER straalden visie uit zowel m.b.t. de vlakvormige natuur als tot de buffers, maar waren vooral ook concreet met doelen en cijfers. Door nu consequent deze visie en de taakstellingen opgenomen in het structuurplan en het plan MER effectief in de praktijk te realiseren, kan de sprong gemaakt worden van een ruilverkaveling naar heuse landinrichting. Het kan, meer zelfs, het is een evidentie, een plicht, een opdracht. De mogelijkheden en instrumenten zijn voorhanden. Wij als Natuurpunt Velpe-Mene gaan hiervoor en rekenen op de gemeenten en overheden.

Omgeving Wijnbroek: uittredend ijzerrijk kwelwater: hoge potentie voor topnatuur, indien gebufferd.

Zegelberg met dagzomende Gobertange: kansen voor natuurontwikkeling. Een toekomstig Rosdel II.

